

## **ХУДОЖЕСТВЕН ЪГЪЛ НА ПЕРЦЕПЦИЯ ВЪРХУ ДЕТСКИТЕ СЪОРАЖЕНИЯ**

Катерина Деспот\*, Васка Сандева\*, Александра Димоска\*, Ана Митаноска\*, Ивица Анастасов

\*Университет „Гоце Делчев” – Шип, Р. Македония

### **Резюме**

Когато правим наблюдение върху светът на децата той изглежда много сложен. Непрекъснато и навсякъде те се стремят към активна сетивна и вербална комуникация с всичко което ги заобикаля. На детското заведение и на училището се гледа като на две неразривно свързани фази в единния процес на формиране на личността.

При възпитателния и учебния процес се цели да се стимулират умствените възможности, интереси и способности на децата чрез организирани и свободни занимания. Перцепцията на художника върху детските съоръжения и тяхното формообразуване. Инспирираната форма от която се създават детските съоръжения трябва да бъде приятно място за детска игра, развитие на психологически особености закрити в един детски свят.

**Ключови думи:** изкуство, детска игра, форма и формообразуване

## **ARTISTIC PERCEPTION ANGLE BETWEEN UNPAID DOMESTIC SANITARY LANDFILLS CHILDREN**

Katerina Despot, Vaska Sandeva, Aleksandra Dimoska, Ana Mitanoska, Ivica Anastasov

\* University "Goce Delchev" - Stip, R.Macedonia

### **Abstract**

When we watch children between unpaid domestic worlds that seems very complicated. Continuous and everywhere they seek active sensory and verbal communication with everything that surrounds them.

The setting and the school is seen as two inseparable stages in abilities, interests and abilities of children through organized activities and free. Perception of the artist on children's facilities and their morphology. Inspired form to create children's facilities should be an enjoyable place for children's play, development of psychophysical features covered in a child's world.

**Key words:** art, children games, shape and morphology

## **Въведение**

Детската игра е изключително важна за физическото и психическото здраве на децата. Децата имат нужда от детски площадки, които оспорват своите способности и възможности и предлагат възможност за разработване на нови.

Планирането и проектирането на детски площадки трябва да се извършва от екипи експерти, които ще спазва в процеса на многобройните стандарти, препоръки и изисквания, които определят местоположението, качеството и външния вид на оборудването, подредбата на оборудването, вида на материала използван за защитната настилка и др.

Промяната на условията на живот в съвременния свят е причинило намаляване на детските площадки. За мнозинството деца, използването на улица води до опасности, така разбираемо е че родителите ги насърчават да играят в къщи. В условията на колективно жилище, децата остават на открито по-рядко и по-малко.

Детски площадки са най-благоприятната форма на открити пространства за игра на деца и това е защо те са изключително важни и необходими при жилищните имоти.

## **Психическо развитие**

Детството е богат и значим период от живота на човека, в който извършава бурно психологично развитие, свързано с постоянно и непрекъснатото усъвършенстване – двигателно, интелектуално и емоционално. Това развитие се осъществява чрез активното взаимодействие на детето с околната среда, изобщо чрез неговата дейност. В процеса на тази дейност се обогатява неговият опит.

При прехода от една възрастова група към друга взаимоотношенията на децата с останалите хора се изменя, изменя се и характера на детската дейност.

За периода на т.н. предучилищна възраст (3-7 години) са характерни следните психични особености:

- голяма впечатлителност, съчетана с недостатъчни способности за систематично наблюдение. На пример в даден предмет децата забелязват някакъв ярък детайл, а пропускат по-незабележимата особеност;
- паметта е силна и образна, но децата запомнят главно онова, което ги е заинтересувало непосредствено и е извикало у тях емоционално преживяване;
- мисленето има конкретен образен характер. На пример при сравняване на предмети децата лесно улавят външното а не могат да открият същественото;
- въображението е в началото на своето развитие. Реалността и продуктите на въображението често се смесват;
- емоционалните реакции са живи и разнообразни, но са неустойчиви и не дълбоки по съдържание.

Не бива да се счита, че тези особености са статични изменчиви. В края на 4<sup>-та</sup> година, обхващани от посочения период всички изброени психични особености са доста усъвършенствани за разлика от началото на периода.

Степента на това усъвършенствува много зависи от възпитателната работа с децата. В това отношение организираното възпитание в детските градини крие богати възможности.

## Физиологическо развитие

Организмът на детето има свои характерни морфологични и функционални особености, които го отличават от възрастния човек. Растежът и развитието представляват основна характеристика на детския организъм.

В процеса на своето развитие детето преминава през определени периоди на детската възраст, всеки от които бележи един последващ етап от това развитие. Тези възрастови периоди се отличават със съответни морфологични и функционални особености на детския организъм.

Формите на детските площадки трябва да бъдат точно определени за една възраст за деца от 3 - 6 години, с това и самата форма би била предназначена за тях и при процесът на проектиране съобразени със стандарти.

За по-големия възраст т.е. за деца от 6 - 12 години темите нормално се променят, стандартите също така а и цветовете могат да бъдат по-ярки и по-смели в сравнение с площадките за децата от по малката възраст.

Формите на детските съоръжения я създават музиката в парка и тази музика ги посреща децата през цял ден.

С оглед на комплексното решаване на въпроса за обзавеждането на детските съоръжения в парковите пространства трябва да бъдат спазени следните изисквания:

1. Да се създадат площадки, издържани педагогически, естетически и функционално, съобразени със здравно-хигиенните изисквания.

2. По своята същност това ще бъде мебел, която представлява възможността за най-разнообразно оформяне на помещението, както в отделните групи, така също и в различни градини. Основните елементи, поставени в различни комбинации, според мястото, методическите и функционални изисквания трябва да осигуряват уют и естетика в пространството.

3. Конструкцията на мебелите трябва да бъде в съвременен стил, проста, лека, красива, стабилна и здрава, съобразена със санитарно-хигиенните изисквания, осигуряваща правилно физическо възпитание на децата.



Сл. 1. Съвременен тип на детско съоръжение

4. Архитектурно- художествено оформление на мебелите както и цветовото им решение трябва да отговарят на най-новите изисквания на психологията и естетиката. Да съдейства за постигане на емоционален климат и спокойна атмосфера в групата. Да съдейства за възпитание, усет към хубавото, умение да творят красота, да събуждат приятни чувства.

5. При разработката да се потърсят подходящи материали осигуряващи високо качество на съоръженията и естетическата издържаност.

При проектиране на детска площадка и избора на определен вид, трябва да се има предвид, че децата имат нужда от различни възможности за игра и най-разнообразни форми на анимация, така че те биха могли да удовлетворят техните социални, интелектуални и физически нужди.

Комбиниран тип на площадка е най-подходящ, защото съдържа пространство за вида на дейност творческо свирене, природните елементи, играещи, мирно свирене, стандартното оборудване и др.

За площадките по-интересно и по-предизвикателно е различни малки пространства за различни видове игри, те трябва да бъдат представителни, да бъдат представени на различни нива, различни настилки, да съдържат места за сядане, градинка, зеленина, парка да бъде пъстър на цветове и текстури и т.н., защото впечатляващите детски площадки не зависят само от съоръженията, но и от организацията и ландшафта на цялата област, където се намира детска площадка.

Когато разглеждаме целите площадки с детски съоръжения, от перспектива на художника започва едно съвсем различно изследване. Тогава главния акцент се слага върху формата и формообразуването. Инспирация за създаване на детските площадки са животни или позитивни анимационни герои, кои са най-често срещани форми на детските съоръжения.

Кога се създават форми за детски площадки има няколко важни характерни черти които трябва да се спазват.

За безопасността на детската площадка, е много важно, че детската площадка трябва да бъдат предназначена за определена възрастова група и че то не се използва от децата, които не принадлежат към тази възрастова група.

Предучилищна и училищна възраст децата се различават драстично, не само по отношение на физическия размер, но по отношение на техните познавателни и социални умения.

Следователно, дизайна на определените възрастови детски площадки трябва да бъдат адаптирани към тези различия, по отношение на вида, нивото и подреждане на оборудването.

Първата е, когато се прави решение е да се играе с една форма, която се трансформира по различни начини и се прави една група от детски люлки със същата форма само с различен момент на игра, но формата е желателно да бъде с различни цветове като цяло на детската площадка което би правело едно цяло във форма и цвят.

Препоръка - детските площадки да се характеризират с една и съща извита линия и едни и същи цветове, която събуждат положителни вибрации при децата.

Второто решение е вдъхновена от различни форми, които приятно засягат психиката на децата и заедно кореспондират една с друга се свързват от една в

друга и всички заедно я правят цялата история на детската площадка, цвета може да бъде същият при всички съоръжения но е препоръчително да са с различни цветове, но със същия тоналитет.

### **Видове площадки**

В зависимост от формата и функцията детските площадки се разделени по следните начини, има три основни типа на площадка: традиционен, модерен и иновационен тип.

Те оформят различни места за детски занимания – едното за по-кротки и тихи, а другото – за активни и шумни игри.

Традиционен вид на детски площадки(сл.3) е най-разпространената и се състои от люлки, пързалки и друго серийното оборудване. Те отговарят на нуждата от физическа активност, но не предлагат много възможности за познавателното и социално развитие. Тяхната роля до голяма степен е играта на открито, така да насочи вниманието на децата и дейностите на стандартно оборудване, което лишава децата от правото да извършва проучвания на природната среда.



Сл. 3. Традиционен тип на детски кът

Модерен тип на детски площадки (сл.4) съдържа т.нар. композитна конструкция пиеса, която се състои от различни апарати и видове оборудване между свързани по такъв начин, че да образуват единство (надстройка). Децата обичат тях повече, отколкото традиционните, тъй като те са по-интересни и предизвикателни. Също така, те насърчават образователните форми на игра.





Сл. 4. Модерен тип на детски кът

Иновационния тип (сл.5) се състои от различни материали - пясък, вода, растителност и т.н. Това разнообразие от елементи предлага потенциал богато развитие на детската психа, творчеството, изследването и т.н. Тези площадки осигуряват на децата да формират свои собствени игрални обекти, както и да предоставят чудесна флексивност в това.



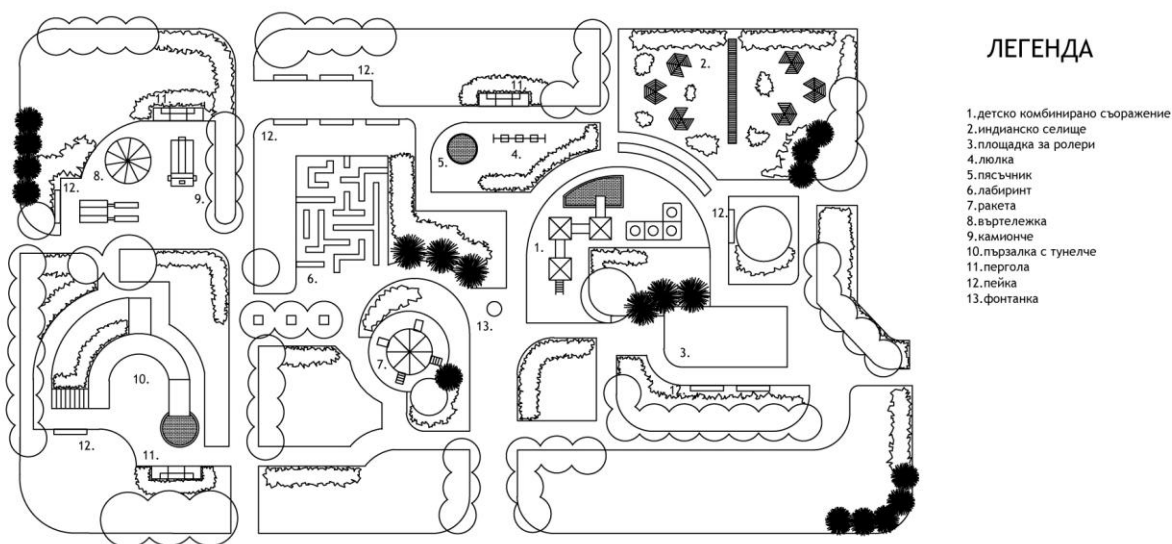
Сл.5. Иновационен тип на детски кът

## Препоръчителни съоръжения за детската площадка

1. Извивка П – образна – уред за катерене.
2. Пързалка – среден ръст.
3. Катерушка
4. Змиевица
5. Обръчи за катерене
6. Обръчи за промушване
7. Люлка, двуместна
8. Клатушка, елипсовидна
9. Маймунско скеле
10. Комплекс преносим
11. Беседка
12. Тунел – голям
13. Дъгообразна катерушка
14. Въртележки

Детски кът

М 1:100



Сл. 6. Идеен проект за детски кът

## Изводи

Свежите цветове и екологичните материали трябва да дават възможност за много добри дизайнерски решения и отлична адаптивност към природна и урбанистична среда.

Да се постигне висока играва стойност на съоръженията трябва да се стреми към включим и модули за различни игри - катерене, люлеене, пързаяне, лазене, висене, пазене на равновесие, събиране на групи, общуване, ролеви игри и др.

Формата, материала и конструкцията трябва да осигури и по дълг рок на употреба.

### **Използвана литература**

1. Иванчев И., Паркова перспектива, Земииздат. София, 1965.
2. Димов Х., Паркова архитектура, Земииздат. София, 1976.
3. Миронова А., Цветовидение, Минск, 1984
4. Добринa Ж. М., Тектоника като теория на форма и формообразуването, София, 2000.
5. Илев И., Теория на моделирането, София, 1986.
6. Toskovic, D., Uvod u metode analize i sinteze u prostornom i urbanistickom planiranju sa standardima za opremu naselja, IAUS, Beograd, 1986.
7. <http://www.leikapeika.org/nastilki-pri-detskite-ploshtadki>
8. <http://www.alfa-bi.com/index.php?p=product&id=30>
9. <http://gradskasreda.com/products/playground/>